

Referanser: KM 52/22

Arkivsak: 17/03190-30

UKM 06/22 Mandat for ungdomsting i bispedømmet

Sammendrag

Etter de reglene som gjelder fra 1. januar 2021, er det bispedømmerådet, etter uttalelse fra ungdomsrådet, som fastsetter mandatet for ungdomstinget i bispedømmet. I denne saken foreslås det at Ungdommens kirkemøte gir bispedømmerådene retningslinjer for hva et mandat for ungdomstinget bør inneholde. I tillegg anbefales det at Ungdommens kirkemøte ber Kirkerådet gi bispedømmerådene veiledning om fastsettelse av mandat, som bygger videre på uttalelsen fra Ungdommens kirkemøte.

Forslag til vedtak

Den norske kirkes ungdomsutvalg anbefaler Ungdommens kirkemøte å treffe følgende vedtak:

1. Ungdommens kirkemøte anbefaler bispedømmerådene å fastsette et mandat for ungdomstinget i bispedømmet som legger til rette for at:
 - a. ungdomstinget skal kunne medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke gjennom reelle demokratiske prosesser,
 - b. ungdomsrådet skal forberede saker til behandling på ungdomstinget,
 - c. ungdomstinget skal kunne ivareta sin rolle som et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet,
 - d. ungdomstinget skal kunne behandle saker både i komité og plenum,
 - e. ungdomstinget i hovedsak består av valgte delegater, slik at antallet representanter uten stemmerett ikke blir større enn antallet delegater.
2. Ungdommens kirkemøte ber om at bispedømmene bygger opp under ungdomsdemokratiets formål om unges mulighet og rett til medvirkning ved å:

- a. styrke den demokratiske kompetansen blant ansatte på bispedømmenivå, og sørge for at ansvarlig rådgiver for ungdomsdemokratiet innehar den kompetansen som trengs,
 - b. prioritere nødvendige ressurser til å avholde ungdomsting og bistå med støttefunksjoner for ungdomsrådet i henhold til regler for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke,
 - c. øke bevisstheten og kjennskapen til ungdomsdemokratiet blant ansatte og folkevalgte.
3. Ungdommens kirkemøte ber Kirkerådet sende et brev til bispedømmerådene med veiledning om fastsettelse av mandat for ungdomstinget.

Saksorientering

Innledning

Ungdomstinget i bispedømmet er et kirkelig organ som er forankret i kirkeordningen § 36 og nærmere regulert av Kirkemøtet i regler 10. oktober 2020 for ungdomsdemokrati i Den norske kirke. De sistnevnte reglene fastsetter følgende:

§ 2. Ungdomsting i bispedømmet

Ungdomstinget består av:

- a. inntil to representanter oppnevnt av hvert av menighetsrådene i bispedømmet,
- b. inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, oppnevnt av organisasjonenes regionale styrer,
- c. medlemmene av ungdomsrådet og
- d. medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Representantene etter bokstav a), b) og d) må være i aldersgruppen 15–30 år. Representantene etter første ledd må være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 40 første ledd. I Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer bør de oppnevnte organene tilstrebe at det oppnevnes samiske representanter blant representantene. Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet som kan uttale seg i saker som gjelder Den norske kirke. Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstinget, herunder bestemmelser om representanter uten stemmerett, etter uttalelse fra ungdomsrådet.

Ut over det overordnede mandatet og de andre bestemmelsene om ungdomstinget som er regelfestet, har Kirkemøtet overlatt til bispedømmerådet å fastsette nærmere bestemmelser for ungdomstinget i det enkelte bispedømmet, etter uttalelse fra ungdomsrådet.

UKM 2021 viste til at det er stor variasjon fra bispedømme til bispedømme i hvordan ungdomstingene gjennomføres. På noen ungdomsting er det saksbehandlingen som står sentralt, mens det andre steder er mer fokus på seminarer og lignende, og behandlingen av saker er en avgrenset del av ungdomstinget.

UKM 2021 ga uttrykk for viktigheten av å ha «en balanse mellom det sosiale og behandling av saker» og viste til at «viktigheten av å ha et minimumsmandat for ungdomstingets demokratiske prosesser og saksbehandling må likevel presiseres, da dette først og fremst er et demokratisk organ» (UKM 06/21). Det kan være hensiktsmessig at arbeidsformen på ungdomstingene har en sammenheng med arbeidsformen på Ungdommens kirkemøte.

UKM har tidligere drøftet hva som bør være et minimumsmandat for ungdomsrådet (UKM 09/11). I denne saken foreslås det at Ungdommens kirkemøte 2022 uttaler seg om hva slags felles rammer som bør fastsettes for ungdomstingene.

Ungdommens kirkemøte er det øverste representative organet i ungdomsdemokratiet i Den norske kirke. I kraft av sin posisjon vil Ungdommens kirkemøte kunne vedta retningslinjer om et mandat for ungdomstinget som vil være retningsgivende for bispedømmerådene når disse fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstingene.

Oppsummering av tilbakemeldinger fra ungdomsråd

Den norske kirkes ungdomsutvalg har innhentet uttalelser fra ungdomsrådene om praksis. Fem ungdomsråd har gitt tilbakemelding: Bjørgvin, Nidaros, Agder og Telemark, Stavanger og Tunsberg. Det er en varierende praksis for gjennomføring av ungdomsting i bispedømmene, både når det gjelder forberedelse av saker og arbeid med sakene i komité og i plenum.

Forberedelse av saker

I Bjørgvin har ikke ungdomsrådet fungert optimalt de siste årene. Derfor har rådgivere for ungdom og undervisning i Bjørgvin bispedømme klargjort saker til ungdomstinget på vegne av ungdomsrådet.

I Nidaros pleier man å ha én sak som forberedes av ungdomsrådet ut fra DnkU sine sakspapirer og høringen, som også leveres til Nidaros bispedømme.

Agder og Telemark bruker ikke mye tid på saksarbeid, og arbeidet er blitt utført på ulike måter. Ungdomstinget planlegger framover å jobbe med én sak som velges av ungdomsrådet.

I Stavanger velger ungdomsrådet tradisjonelt tre saker. For hver av sakene velges det en leder som har ansvaret for å legge fram et saksdokument for den aktuelle saken. Saksdokumentene sendes til ungdomstinget i god tid.

I Tunsberg står ungdomsrådet og en rådgiver fra bispedømmet for planlegging og forberedelse av saker. Selve arbeidet med saksforberedelser foregår i fire faser hvor medlemmer av ungdommens bispedømmeråd drøfter ulike sider av sakene ved bruk av forskjellige metoder, mens ett av rådets medlemmer – en saksordfører klargjør saken til ungdommens bispedømmemøte.

Komitéarbeid

I Bjørgvin har man ikke tradisjon for komitéarbeid. Man bygger for tiden opp et nytt ungdomsråd og ungdomsting og ønsker å lære av tilsvarende organer i Stavanger, Agder og Telemark, og Nidaros.

I Nidaros har man tidligere ikke jobbet i komité, men ungdomsrådets medlemmer som hadde vært på Ungdommens kirkemøte i 2021, hadde et sterkt ønske om det.

Selv om rådet opplevde komitéarbeidet som svært konstruktivt, vil de vurdere behovet for det til neste år.

I Agder og Telemark har man ikke jobbet på denne måten tidligere, men planlegger å ha én sak til neste år som kan diskuteres i grupper.

I Stavanger har man gode erfaringer med komitéarbeid der «alle kan dele ytringer i trygge omgivelser».

I Tunsberg jobber man med saker i komitéarbeid og ønsker å bruke fremgangsmåten for dette arbeidet fra Ungdommens kirkemøte.

Plenumsarbeid

I Bjørgvin har man ikke en tradisjon for plenumsarbeid. Man bygger for tiden opp et nytt ungdomsråd og ungdomsting og ønsker å lære av tilsvarende organer i Stavanger, Agder og Telemark, og Nidaros.

I Nidaros har plenumsarbeidet fungert fint i år, og dette arbeidet vil bli effektivisert ved bruk av GoPlenum til neste år.

I Agder og Telemark jobber man ikke i plenum, da man opplever at denne type arbeid ikke treffer målgruppen, og at det ikke har vært interesse for saksarbeid med en slik fremgangsmåte blant nåværende medlemmer.

I Stavanger, etter flere års erfaring med deltakerflukt, ble plenumsarbeid for første gang ikke gjennomført i 2021, da mange unge førstegangsdeltakere på ungdomstinget opplevde plenumsarbeidet som utfordrende og uteble fra neste års ungdomsting.

I Tunsberg jobber man med saker i plenum og ønsker å bruke fremgangsmåten for dette arbeidet fra Ungdommens kirkemøte.

Delegater og observatører

I Bjørgvin har man hatt 19 delegater og 14 observatører. Samtidig mener man at potensialet ligger nært 320 delegater (160 kirker og to delegater fra hver).

I Nidaros har det vært 36 delegater og ni observatører.

I Agder og Telemark har antall observatører vært høyere enn antall delegater: henholdsvis 32 og 26.

For Stavanger er det bare oppgitt ett tall – 35.

Tunsberg har også oppgitt et samletall – 50.

Skriftlig mandat for ungdomstinget

Fire av fem ungdomsråd i bispedømmene oppgir at de har et skriftlig mandat, bortsett fra ungdomsråd i Agder og Telemark som har brukt det nasjonale regelverket for ungdomsdemokrati de siste årene. Ungdomsrådet i Agder og Telemark bispedømme jobber med å lage et nytt mandat for deres ungdomsting.

Vurderinger

Formålet med reglene for ungdomsdemokrati i Den norske kirke er å legge til rette for at unge i alderen 15–30 år får mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 36. Det innebærer at ungdomstinget skal gi unge en reell mulighet til å medvirke i aktuelle saker, gjennom demokratiske prosesser i ungdomstinget. Dermed er ikke målet med Ungdomstinget å samle flest mulig ungdom, men å sikre unges medvirkning i kirkedemokratiet og mulighet til å påvirke beslutninger som tas i Den norske kirke.

Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet, og det kan i tillegg uttale seg i andre saker som gjelder Den norske kirke. Det kan tilsi at det tydeliggjøres i regelverket at mandatet skal legge til rette for at ungdomstinget gjennom reelle demokratiske prosesser kan medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, og at det skal kunne ivareta sin rolle som et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet.

Det kan være hensiktsmessig at arbeidsformen på ungdomstingene har en sammenheng med arbeidsformen på Ungdommens kirkemøte. Det tilsier at mandatene bør si noe om arbeidsform. Det kan for eksempel vurderes om mandatet bør si noe om at ungdomstinget skal ha både arbeid i plenum og komitéarbeid.

Mandatet for ungdomstinget skal også inneholde bestemmelser om representanter uten stemmerett. I forarbeidene som begrunnet forslaget til de gjeldende reglene, ble det pekt på at det også kan være ønskelig å invitere andre representanter med møte-, tale- og/eller forslagsrett. Det har for eksempel vært tradisjon for å invitere representanter fra andre bispedømmers ungdomsråd til ungdomsting. I noen tilfeller har en menighet ønsket å sende mer enn to representanter, noe som har blitt løst ved at to representanter møter med alle rettigheter, mens en tredje representant har møtt med tale- og forslagsrett. Det kan vurderes om UKM bør mene noe om antallet representanter uten stemmerett, for å unngå at det blir flere slike representanter enn delegater med stemmerett.

Det anbefales at Ungdommens kirkemøte ber Kirkerådet sende et brev til bispedømmerådene med veiledning om fastsettelse av mandat for ungdomstinget. Det er Kirkerådet som er regelverksforvalter for regelverk Kirkemøtet fastsetter, og som derfor gir nærmere veiledning om reglene. I et slikt brev vil det være naturlig at Kirkerådet viser til Ungdommens kirkemøtes retningsgivende vedtak i denne saken.